

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 676/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. novembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. B. F., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici a jeho uznesením č. k. 16 CoE 287/2012-84 z 9. januára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. apríla 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou

namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) a jeho uznesením č. k. 16 CoE 287/2012-84 z 9. januára 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažovateľkou podanej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 5 Er 294/2011-62 z 19. júla 2012 exekúciu o vymoženie peňažnej sumy 956,02 € s príslušenstvom vedenú v prospech sťažovateľky zastavil, a to na podklade § 50 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti („Exekučný poriadok“) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“). Podkladom na uvedený postup bolo právoplatné uznesenie okresného súdu č. k. 5 Er/294/2011-29 zo 4. novembra 2011 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 41 CoE/33/2012-44 zo 14. marca 2012, ktorým bolo vyhovené námietkam povinnej voči exekúcii. O trovách exekúcie exekučný súd rozhodol s poukazom na § 203 ods. 1 Exekučného poriadku tak, že sťažovateľku ako oprávnenú, ktorá zastavenie exekúcie zavinila, zaviazal nahradiť súdnemu exekútorovi trovy exekúcie.

3. Sťažovateľka v podanej sťažnosti predovšetkým skonštatovala, že *„Zásada preskúmateľnosti prvoinštančných rozhodnutí vydaných v sústave všeobecných súdov patrí k základným ústavným princípom spravodlivého procesu (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. US 195/06 zo 14. septembra 2006).“*. V nadväznosti na uvedené sa sťažovateľka domnieva, že krajský súd v napadnutom rozhodnutí *„... ignoroval ust. § 45 ods.3 ZoRK a po podaní odvolania... postupoval tak, ako by odvolanie nebolo vo veci prípustné. Konštatovanie porušovateľa uvedené v odôvodnení napadnutého uznesenia, že proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné a to ani s poukazom na prípustnosť odvolania podľa §45 ods.3 ZoRK je v priamom rozpore s... zákonnou úpravou.“*.

V ďalšom sťažovateľka dôvodí, že *„Porušovateľ tým, že svojvoľne a bez existencie zákonných predpokladov vylúčil devolutívny a suspenzívny účinok odvolania, vec*

neprejednal a nerozhodol o nej na základe argumentov a návrhov... v rámci zverenej právomoci a vecnej pôsobnosti, porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy SR, ako aj jeho právo na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.“. Záverom svojej argumentácie zvýraznila, že „Všetky súdy ako justičné orgány demokratického a právneho štátu majú povinnosť pri interpretácii zákonov zabrániť faktického odopretiu spravodlivosti. Jedným z dôvodov kasácie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti je aplikácia princípu priority ústavne konformnej interpretácie jednoduchého práva (Nález Ústavného súdu SR. sp. zn. I. ÚS 119/07).“.

4. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 16 CoE 287/2012-84 z 9. januára 2013, ktoré v ďalšom zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a prizná jej primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti,

alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

7. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

8. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04). Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a taktiež aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v súdnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

9. Krajský súd v uznesení č. k. 16 CoE 287/2012-84 z 9. januára 2013 v podstatnom uviedol:

«Odvolací súd mal z predloženého spisu okresného súdu za preukázané, že napadnutým uznesením okresný súd exekúciu podľa § 50 ods. 5 Exekučného poriadku zastavil a oprávneného zaviazal nahradiť súdnemu exekútorovi trovy exekúcie v lehote do

troch dní od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia. Uvedené rozhodnutie bolo exekučným súdom vydané po tom, čo právoplatným uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 5 Er/294/2011-29 zo dňa 4. 11. 2011 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41 CoE/33/2012-44 zo dňa 14. 3. 2012 bolo vyhovené námietkam povinnej voči exekúcii. Oprávnený svoje odvolanie formuloval tak, že napáda celé uznesenie okresného súdu, teda všetky jeho výroky.

Občiansky súdny poriadok upravuje odvolacie konanie tak, aby čo najširší okruh priamo dotknutých osôb mohol podávať odvolanie, a aby predmetom odvolacieho konania mohli byť všetky rozhodnutia súdu prvého stupňa, pokiaľ to zákon výslovne nevyklučuje. Vylúčenie prípustnosti odvolania voči niektorým rozhodnutiam (označované ako neprípustnosť predmetu odvolania) je typické práve pre exekučné konanie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a v § 202 ods. 2 O. s. p. je vyjadrené tak, že odvolanie nie je prípustné proti uzneseniu v exekučnom konaní podľa osobitného predpisu (je ním Exekučný poriadok), ak tento osobitný zákon neustanovuje inak. Z uvedeného potom vyplýva všeobecný záver, že uznesenie vydané v exekučnom konaní možno napadnúť opravným prostriedkom len v tom prípade, ak túto prípustnosť odvolania Exekučný poriadok výslovne stanovuje. Jedinú výnimku z tohto konštatovania predstavuje ust. § 374 ods. 4 O. s. p., ktoré pripúšťa odvolanie voči každému rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka alebo justičného čakatela, t. j. aj voči rozhodnutiu, kde inak odvolanie prípustné nie je.

V prejednávanom prípade odvolateľ odvolaním napadol o. i. aj výrok uznesenia okresného súdu, ktorým bola exekúcia po právoplatnom vyhovení námietkam povinnej podľa § 50 ods. 5 Exekučného poriadku zastavená. Napadnuté uznesenie je rozhodnutím sudcu. Exekučný poriadok v § 50 ods. 5 stanovuje, že ak je rozhodnutie, ktorým sa námietkam vyhovel, právoplatné, súd exekúciu zastaví. Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné. Ide o kogentné ustanovenie, ktoré exekučnému súdu jednak ukladá povinnosť exekúciu zastaviť, a jednak striktne stanovuje, že proti uvedenému rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné. Samotnú prípustnosť odvolania nemožno odvodiť od § 45 ods. 2 v spojení s § 45 ods. 1 písm. b/ a c/ zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ďalej aj „ZRK“) tak, ako to urobil odvolateľ. K zastaveniu exekúcie totiž nedošlo podľa § 45 ods. 2 ZRK z dôvodov podľa § 45 ods. 1 písm. b/ alebo c/ ZRK (teda, že

rozhodcovský rozsudok má nedostatok uvedený v § 40 písm. a) a b) ZRK alebo, že rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom), ale podľa § 50 ods. 5 Exekučného poriadku z dôvodu, že rozhodnutie, ktorým sa námietkam povinnej vyhovel, nadobudlo právoplatnosť. Platná právna úprava § 50 ods. 5 Exekučného poriadku totiž vychádza z odôvodneného záveru, že pokiaľ už bolo právoplatne rozhodnuté o tom, že námietkam proti exekúcii sa vyhovel (pozn.: v konaní o námietkach je možné podať opravný prostriedok, ak sa námietkam vyhovel), v exekúcii nemožno pokračovať a jediným možným následkom tohto jej zastavenie takejto exekúcie. Exekučný súd je totiž právoplatným uznesením, ktorým a námietkam proti exekúcii vyhovel, viazaný, a zároveň by nemalo praktický význam umožniť preskúmanie takéhoto rozhodnutia o zastavení exekúcie nadriadeným súdom, keď už právoplatne bola vyriešená otázka, že exekúciu vykonať nemožno (nemožno v nej pokračovať).

Z uvedených dôvodov odvolací súd odvolanie oprávneného voči výroku uznesenia okresného súdu o zastavení exekúcie s poukazom na § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. odmietol.

Pokiaľ ide o výrok uznesenia okresného súdu o trovách exekúcie, odvolací súd poukazuje na dôvody tohto uznesenia, s ktorými sa (§ 210 ods. 2 O. s. p.) v celom rozsahu stotožňuje. Okresný súd správne zohľadnil zavinenie oprávneného na zastavení exekúcie a následne v súlade s Exekučným poriadkom a vyhláškou Ministerstva spravodlivosti SR č. 288/1995 Z. z. ustálil i výšku trov exekúcie, ktoré je oprávnený povinný nahradiť súdnemu exekútorovi. Navyše oprávnený opomenul uviesť akýkoľvek argument spochybňujúci túto časť súdneho rozhodnutia. Výrok o trovách exekúcie napadol výlučne z dôvodu, že exekúcia podľa jeho názoru nemala byť zastavená.

Vzhľadom na uvedené krajský súd výrok uznesenia okresného súdu o trovách exekúcie podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil. Pritom nepovažoval za potrebné prebiehajúce exekučné konanie prerušiť z dôvodu, že požiada Súdny dvor Európskych spoločenstiev o rozhodnutie o predbežnej otázke tak, ako to požadoval odvolateľ.»

10. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany

ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná už spomínaným princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. V nadväznosti na to ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

11. Jadrom sťažovateľkiných námietok je postup krajského súdu, ktorý svojím napadnutým rozhodnutím odmietol jej odvolanie voči uzneseniu okresného súdu č. k. 5 Er 294/2011-62 z 19. júla 2012, ktorým bola vedená exekúcia zastavená, k čomu sťažovateľka dôvodila tým, že *„Zásada preskúmateľnosti prvoinštančných rozhodnutí vydaných v sústave všeobecných súdov patrí k základným princípom spravodlivého procesu.“* Východiskom namietaného postupu krajského súdu je podľa sťažovateľky to, že krajský súd *„... svoje rozhodnutie formuloval na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a s použitím chybných aplikácie a interpretácie práva“*, v dôsledku čoho *„... ignoroval ust. § 45 ods. 3 ZoRK a po podaní odvolania sťažovateľom postupoval tak, ako by odvolanie nebolo vo veci prípustné“*. Inými slovami, sťažovateľka sa domnieva, že krajský

súd mal vo svojej rozhodovacej činnosti aplikovať § 45 ods. 1 až 3 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v platnom znení; aplikácia týchto zákonných ustanovení by zakladala prípustnosť odvolania ako riadneho opravného prostriedku proti uzneseniu okresného súdu č. k. 5 Er 294/2011-62 z 19. júla 2012.

12. Podľa § 47 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku exekútor poverený vykonaním exekúcie upovedomí povinného i oprávneného o začatí exekúcie, prípadne o spôsobe jej vykonania a o predbežných trovách exekúcie, povinného vyzve, aby uspokojil pohľadávku oprávneného alebo aby do 14 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie vzniesol námietky podľa § 50 Exekučného poriadku. Podľa § 50 ods. 1 Exekučného poriadku povinný môže vzniesť u exekútora povereného vykonaním exekúcie do 14 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie námietky proti exekúcii, ak po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhateľnosti, alebo ak sú tu iné dôvody, pre ktoré je exekúcia neprípustná. Podľa § 50 ods. 2 Exekučného poriadku námietky proti exekúcii je exekútor povinný doručiť súdu najneskôr do piatich dní od ich doručenia účastníkom. O námietkach proti exekúcii rozhodne súd najneskôr do 60 dní od ich doručenia. Podľa § 50 ods. 4 Exekučného poriadku proti rozhodnutiu, ktorým sa vyhovelo námietkam, je prípustné odvolanie. Podľa § 50 ods. 5 Exekučného poriadku ak je rozhodnutie, ktorým sa námietkam vyhovel, právoplatné, súd exekúciu zastaví. Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie. Podľa § 202 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku odvolanie nie je prípustné ani proti uzneseniu v exekučnom konaní podľa osobitného zákona, ak tento osobitný zákon neustanovuje inak, a ani proti uzneseniu v konaní o vymáhanie súdnych pohľadávok podľa osobitného zákona.

13. V danej veci ústavný súd zistil, že okresný súd rozhodol uznesením č. k. 5 Er/294/2011-29 zo 4. novembra 2011 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 41 CoE/33/2012-44 zo 14. marca 2012 o námietkach povinnej voči exekúcii, ktorá ich uplatnila v dôsledku doručenia upovedomenia o začatí exekúcie. V ďalšom okresný súd uznesením č. k. 5 Er 294/2011-62 z 19. júla 2012 rozhodol podľa § 50 ods. 5 Exekučného poriadku o zastavení už začatého exekučného konania a krajský súd sťažovateľkou podané odvolanie odmietol z dôvodu jeho neprípustnosti postupujúc tak podľa § 50 ods. 5

Exekučného poriadku v spojení s § 202 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Po preskúmaní tohto postupu krajského súdu ústavný súd konštatuje, že nezistil, aby napadnuté rozhodnutie a postup krajského súdu boli svojvoľné, a že by tak zasahovali do základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných na vec sa vzťahujúcich hmotnoprávnych a procesnoprávnych zákonných ustanovení je napadnuté rozhodnutie krajského súdu aj náležite odôvodnené. Inými slovami, postup krajského súdu bol iba zákonným dôsledkom aplikácie zákonných noriem, a to § 50 ods. 5 Exekučného poriadku a § 202 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a v dôsledku správnej aplikácie týchto zákonných ustanovení nemožno z pohľadu ústavného súdu považovať skutkové a právne závery krajského súdu za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené. Ústavný súd teda nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením označených práv (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), a preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

14. Sťažovateľka v podanej sťažnosti namietala aj postup krajského súdu podľa § 109 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku. Uvedenú argumentáciu sťažovateľky v tomto konaní vnímal ústavný súd ako súčasť jej širšej argumentácie vo vzťahu k – v petite sťažnosti označenému napadnutému rozhodnutiu krajského súdu a predovšetkým jeho postupu v odvolacom konaní, pričom sa plne stotožňuje s názorovým postojom krajského súdu vyjadreným v napadnutom rozhodnutí „... *odvolaním napadnuté uznesenie o zastavení exekúcie je už len procesným následkom právoplatného vyhovenia námietkam povinnej proti exekúcii, v ktorom sa neriešia otázky výkladu prípadne aplikovateľnosti úniového práva, a teda posúdenie jeho správnosti nie je dotknuté potencionálnym vyriešením prejudiciálnych otázok odvolateľa Súdny dvorom EÚ*“.

15. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd nemohol zaoberať opodstatnenosťou námietok v nej uvedených. Zároveň stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky na ochranu ústavnosti, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2013